

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 85 0 П 091355 22 Рев
Бања Лука, 03.10.2023. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Биљане Томић као председника вијећа, Горјане Попадић и Тање Бундало као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Ж.П. из С., заступан по пуномоћницима Р.Ј. и Ј.Б.К., адвокатима из Д., против туженог Д.П. из С., заступан по пуномоћнику В.Ц., адвокату из Б.Л., ради утврђења ништавости уговора о поклону, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Добоју број 85 0 П 091355 22 Гж од 15.9.2022. године, на сједници одржаној 03.10.2023. године донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија се усваја, обје нижестепене пресуде се укидају и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Добоју број 85 0 П 091355 20 П од 28.01.2022. године утврђено је да је ништав уговор о поклону закључен између Ж.П. као поклонодавца и туженог као поклонопримца, који уговор је закључен код нотара 10.01.2019. године, па је наложено брисање свих уписа извршених на темељу тог уговора. Тужени је обавезан да тужитељу накнади парничне трошкове у износу од 4.675,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Добоју број 85 0 П 091355 22 Гж од 15.9.2022. године жалба туженог је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Благовремено изјављеном ревизијом тужени побија другостепену одлуку због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права те предлаже да се оспорена пресуда преиначи или укине и предмет врати на поновно суђење.

У одговору на ревизију тужитељ предлаже да се ревизија одбије као неоснована.

Ревизија је основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља да се утврди да је ништав уговор о поклону некретнина закључен између његовог пок. стрица Ж. као поклонодавца и туженог као поклонопримца.

Одлучујући о захтјеву тужитеља, а на темељу резултата доказног поступка, нижестепени судови су утврдили: да су парничне странке блиски сродници; да су тужитељ као давалац издржавања и његов стриц Ж. као прималац издржавања 30.12.2002. године закључили уговор о доживотном издржавању; да су пок. Ж.П. као поклонодавац и тужени као поклонопримац дана 10.01.2019. године код нотара закључили уговор о поклону истих некретнина које су биле и предмет уговора о доживотном издржавању; да се тужени на основу овог уговора уписао као посједник поклоњених некретнина у катастру; да је поклонодавац Ж. умро 2020. године те да је оставински поступак иза њега прекинут и тужитељ упућен на парницу.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање нижестепени судови налазе да спорни уговор није ваљан правни посао јер је противан моралу обзиром да је на снази био раније закључени уговор о доживотном издржавању, који никада није раскинут, што је туженом било познато па исти није био савјестан приликом закључења уговора. Из тих разлога ови судови у цијелости усвајају тужбени захтјев.

Ревизионим наводима се с правом указује да су нижестепене пресуде захваћене повредама одредаба парничног поступка.

Уговор о поклону је једнострано обавезујући, формалан, бесплатан и добротин уговор. Битни елементи овог уговора су предмет (ствар или право) и намјера дарежљивости (*animus donandi*). Намјера дарежљивости обухвата вољу да се одређена ствар поклони. Управо по овој намјери се уговор о поклону разликује од других уговора на основу којих се стиче право својине (продаја, размјена, доживотно издржавање и сл.). Код овог уговора само једна уговорна страна (поклонодавац) има обавезу према другој страни (поклонопримац). С друге стране, уговор о доживотном издржавању није само теретни уговор облигационог права којим се преноси право својине (има карактеристике промета) већ је то и уговор насљедноправног карактера, јер се из наслијеђа искључују нужни насљедници и пренос својине, осим ако странке друкчије не уговоре, одлаже се до смрти примаоца издржавања.

За разлику од тужитеља, који се уговором о доживотном издржавању обавезао да стрицу Ж. и његовој супрузи обезбиједи пристојан живот, спорним уговором о поклону тужени није преузео било какве обавезе према Ж.. Нижестепени судови су, имајући у виду да је прималац издржавања са туженим закључио уговор о поклону, а да претходно закључени уговор о доживотном издржавању није раскинут, стали на становиште да је уговор о доживотном издржавању пуноважан правни посао јер није раскинут, а да је наведени уговор о поклону ништав и да због тога не производи правно дејство. При томе су одбили приговор туженог да је тужба неуредна јер на туженој страни морају бити означени сви законски насљедници пок. Ж. као нужни супарничари.

Основано ревидент указује у ревизији против другостепене пресуде да тужитељ тужбом није обухватио законске насљеднике пок. Ж.П., који заједно са туженим представљају пасивну странку и то чини недостатак тужбе због кога се по њој не може уредно поступати. Ово зато што се у парници којом се оспорава ваљаност одређеног уговора, каква је ова, тужбом морају обухватити оба уговарача као јединствени супарничари. Уколико је један од уговарача умро, тужбом морају бити обухваћени сви његови законски насљедници који се заједно са туженим налазе у недјељивом правном односу одн. процесној заједници пасивних нужних јединствених супарничара.

Јединствено супарничарство постоји онда када се по закону или због природе правног односа спор може ријешити само на исти начин према свима супарничарима (члан 366. Закона о парничном поступку - „Службени гласник Републике Српске“ број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП). Нужни супарничари су лица која морају тужити или бити обухваћени тужбом као учесници једног правног односа. Свако нужно супарничарство је, према томе, и јединствено.

Недостатак свих лица која улазе у круг нужних супарничара представља недостатак страначке способности, јер се сва та лица сматрају као једна странка. Досљедно таквом ставу, ако тужбом нису обухваћени као тужени сви нужни супарничари, тужба се сматра неуредном. Суд је у том случају дужан да поступи по одредби члана 336. ЗПП, како се правилно истиче у ревизији, тј. да позове тужитеља да у одређеном року отклони овај недостатак тако што ће употпунити процесну заједницу тужених у смислу члана 366. ЗПП. Ако се тужба у том смислу уреди, то се не сматра њеним проширењем, тако да није потребан пристанак новоозначених тужених за ступање у парницу. У суштини, тужба се у овом случају не проширује, него допуњава због непотпуне пасивне легитимације.

Везано за конкретан случај, осим туженог као поклонопримца, тужбом је требало обухватити све законске насљеднике поклонодавца Ж.П.. О овоме нижестепени судови нису водили рачуна, чиме су починили битну повреду одредаба парничног поступка из члана 209. став 2. тачка 8. ЗПП.

Имајући у виду све што је напријед речено, овај суд је уважио ревизију туженог и обје нижестепене пресуде укинуо те предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење (члан 249. став 1. ЗПП).

У поновном поступку првостепени суд ће у смислу члана 336. ЗПП позвати тужитеља да употпуни процесну заједницу тужених у смислу члана 366. ЗПП тако што ће тужбом као тужене обухватити и законске насљеднике пок. Ж.П., па након проведеног поступка донијети одговарајућу одлуку.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

Тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић